

politik over for Iran fastlægges som konsekvens af den politik, den iranske regering faktisk selv fører indadtil og udadtil.

Som andre europæiske lande har også Danmark måttet forholde sig til den kombination af religion og politik, det iranske styre repræsenterer. Selvfølgelig accepterer vi principperne om ikkeindblanding i andre landes interne forhold. Men krav om respekt for menneskerettighederne og for folkeretten er legitime. Det er krav, som det internationale samfund både skal, kan og bør stille. Det har den nuværende danske regering – og jeg understreger den nuværende danske regering – også gjort med styrke og med klarhed.

Den nuværende regering deler det internationale samfunds stigende bekymring over Irans internationale rolle. Jeg skal ikke her komme nærmere ind på den iranske udenrigspolitik, men blot henvise til drøftelserne herom i Det Udenrigspolitiske Nævn.

Udgangspunktet for dansk politik over for Iran har været, at kontakt med den iranske regering var at foretrække frem for at isolere den, at dialog trods alt måtte indebære mulighed for påvirkning og være bedre end isolation – dialog også i form af støtte til moderate kredse i Iran.

Det standpunkt fik den nuværende regering til at sætte spørgsmålstejn ved, om der overhovedet var mening i på et vist tidspunkt at fortsætte dialogen med Iran. Regeringens svar er velkendt: Vi måtte konstatere, at der ikke var formål med at fortsætte den bilaterale danske kritiske dialog. Det vender jeg tilbage til om et øjeblik.

Men først dokumentationen, de konkrete elementer, regeringens Iranpolitik bygger på. For det er jo i konkret handling, man får helhedsindtrykket af den samlede politik over for Iran både før og nu og i fremtiden.

Lad os se på menneskerettighedssituationen først: Overvågning af menneskeretssituationen indgår jo med stor vægt i den danske Iranpolitik. Det kommer især til udtryk i vores indsats i både FN og Den Europæiske Union. I FN's Menneskerettighedskommission har vi medvirket til skarpe resolutioner mod regimets brug af dødsstraf. Vi har i FN's Menneskerettighedskommission kritiseret den vedholdende forfølgelse af personer fra etniske og religiøse mindretal, herunder også bahaierne. Vi har været med til at iværksætte fælles henvendelser til de iranske myndigheder i konkrete enkeltsager.

Og så til sagen Salman Rushdie som et led i Danmarks Iranpolitik: Den religiøse dødsdom, fatwaen, mod Salman Rushdie er et af de mest eklatante brud på både menneskerettigheder og på folkeret. Fatwaen er i enhver henseende uacceptabel. Jeg gentager: Fatwaen er i enhver henseende uacceptabel. Og ethvert teologisk forsøg på at retfærdiggøre den må afvises klart, entydigt og konsistent. Den danske regering fordømte fatwaen i går, i dag og vil gøre det, så længe den eksisterer.

Men den nuværende regering har også ladet handling følge ord. Støtten til Rushdie i internationale fora har været konsekvent, og i dansk sammenhæng kan jeg nævne, at den danske udenrigsminister i februar 1994 deltog i et støt-tearrangement for Rushdie organiseret af den danske afdeling af PEN-Klubben. Den 8. maj sidste år, 1995, modtog jeg selv sammen med udenrigsministeren Rushdie her i København, hvor vi havde en længere samtale om hans situation og om bekæmpelsen af fatwaen. Det er første gang, det er sket, at Rushdie har haft lejlighed til at møde repræsentanter for den danske regering på det niveau og i den sammenhæng. Hertil kommer Rushdies besøg i går.

Jeg siger det på baggrund af, hvad denne regering har fået skudt i skoene i de seneste uger. Det er, som om alle kritikerne i oppositionen til højre i salen helt har glemt fakta i denne sag, og det kan jeg godt forstå, for fakta i denne sag er før den 25. januar 1993 ikke rare at se på. Tidligere regeringers hukommelse er jo undertiden kort. Det kan jeg godt forstå, for det er ikke rart at genopfriske, hvordan det egentlig var.

Sandheden er jo, at den forrige regering foretrak diplomati i Iranspørgsmål. Nej, det er ikke helt korrekt. Den tidligere regering i 1980'erne foretrak *stille* diplomati, og det var så stille, at ingen kunne høre, hvad det egentlig gik ud på. Det var så stille, at ingen lagde mærke til, hvad den daværende regering egentlig mente om Iranpolitikken, og det var så stille, at de iranske ledere godt kunne forveksle det med venlighed og omsorg.

Sandheden er, at den forrige regering faktisk ikke ønskede at modtage Rushdie, da han var her i juni 1992, eller for den sags skyld at modtage Rushdie på noget andet tidspunkt.

Apropos Danmarks omdømme: Det med det stille diplomati omkring Rushdie og Danmarks Iranpolitik er ikke noget godt erindringskapitel at have, når det gælder vores omdømme. Sandheden er jo, at den forrige regering gennemførte